Trygge valg for barn og miljø

Velkommen til verden

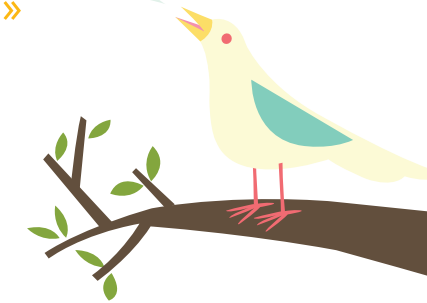
Nå sitter du her med den nye verdensborgeren i armene. Et lite barn. Ditt lille barn. Som du skal ta vare på og gi en god start i livet. Et lite barn som i lang tid framover er helt avhengig av deg og de valgene du gjør.

Det er en stor glede og et stort ansvar.

Det er ikke lett å vite hva som er best, bestandig. Folk rundt deg har kanskje helt forskjellige meninger og vaner de anbefaler deg.
Hva skal du velge?

Svanemerket er det offisielle miljømerket i Norden. Vi er her for å hjelpe deg med å gjøre gode valg for barnet ditt og for deg selv. Valg som er de beste for både helse og miljø.
Det kaller vi en god start.

«Vi er her for å hjelpe deg med å gjøre gode valg»

Barnet ditt

Bittesmå fingre. Bittesmå tær med bittesmå negler. Hud så myk som bare babyhud kan være. Store, spørrende øyne. Alt er nytt. Alt er smått.

Nettopp derfor er barn ekstra sårbare. De har så små kropper, og de er ikke helt ferdig utviklet selv om de er født. Inne i den lille kroppen fortsetter sentralnervesystemet (hjernen og ryggmargen) å utvikle seg. Faktisk regner vi ikke hjernen for moden før i 25-årsalderen!

Babyer har mer hud per kilo kroppsmasse enn voksne. Ved fødselen er babyhuden 30 prosent tynnere enn voksen hud, og den er mer gjennomtrengelig. Huden fortsetter å utvikle seg hele det første leveåret til barnet. Alt dette betyr at det er viktig hvordan du steller huden til barnet ditt, og hvilke stelleprodukter du bruker. God start-posen med svanemerkede produkter er vår måte å hjelpe deg med det.

- Klesvask
- Oppvaskmidler
- Rengjøring
- Kosmetikk og hudpleie
- Madrasser
- Møbler
- Maling
- Byggematerialer
- Ovner
- Datamaskiner
- TV
- Papirprodukter

Vår kjemiske hverdag

I kosmetikk og hudpleie, møbler, elektronikk, leker, rengjøringsmidler, tekstiler, papir og mange andre produkter kan det være stoffer som er skadelige for mennesker, dyr og planter. Vi kommer alle i kontakt med slike stoffer hjemme, på jobb og i det offentlige rom.

Hver dag. Hele livet. Stoffene forekommer kanskje bare i ørsmå mengder, men noen av dem lagrer seg i kroppene våre, og vi vet ikke nok om hvordan miksen av dem kan påvirke helsa og miljøet på lang sikt.

Det er best å kutte ned på kontakten med slike skadelige stoffer alle steder der vi kan. Det kan du gjøre ved å velge produkter med Svanemerket på. Vi stiller svært strenge krav for å sikre at produktene virker som de skal uten å true helse, natur og miljø.

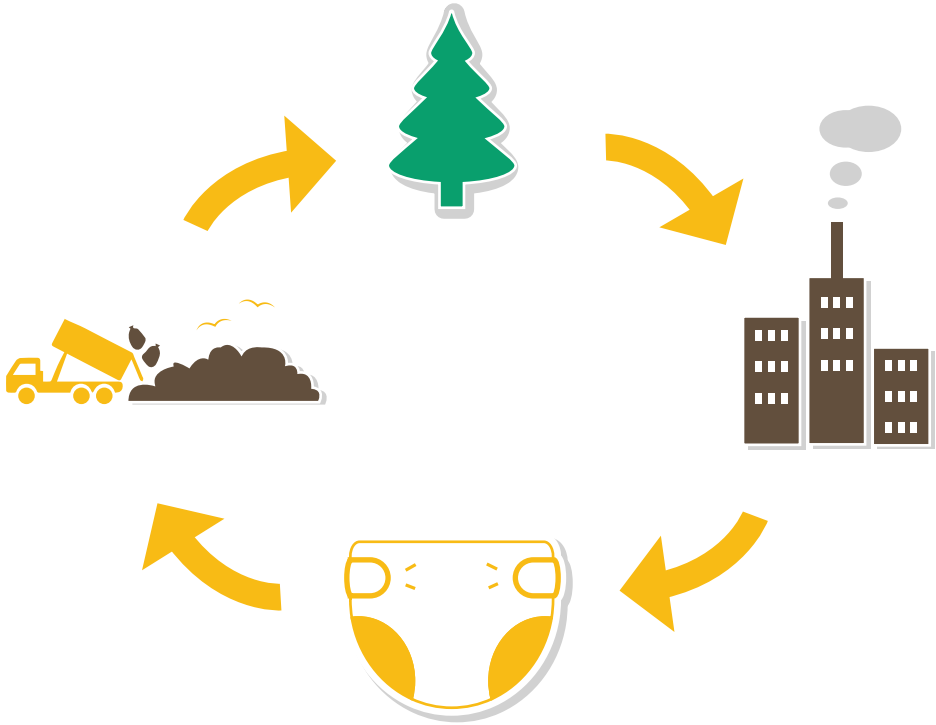

- Salver
- Olje
- Såpe
- Hudkrem
- Sjampo
- Balsam
- Solkrem

Pleieprodukter uten parabener og parfyme

Svanemerkede produkter til barnestell og egenpleie oppfyller strenge krav til hvilke stoffer de inneholder. Alle stoffene er vurdert med tanke på miljøpåvirkning, helseskade og muligheter for allergiske reaksjoner. Du finner aldri parabener i svanemerkede hudpleieprodukter. Og ikke siloksaner eller andre stoffer som har hormonhermende effekt, eller som er sterkt forbundet med allergi. I svanemerkede barneprodukter er det heller ikke parfyme.

Fra skog-via stump-til søppeldynge

Bleier

- Bleier
- Papirvaskekluter
- Våtservietter
- Ammeinnlegg

Hvert år blir ca. 60 000 nye verdensborgere født i Norge. Til sammen bruker disse småbarna nesten 500 000 bleier hver dag! De svanemerkede bleiene er skånsomme mot huden til barnet. De inneholder verken parfyme eller lotion som kan irritere huden. Svanemerkede bleier er laget med lavest mulig utslipp til vann og luft, med lavest mulig energiforbruk, med bruk av trevirke fra bærekraftig skog - og med strenge krav til bruk av kjemikalier under produksjonen.

Massen som er inne i bleiene kommer fra trær. Svanemerket stiller krav til hva slags skogsdrift treet kommer fra, hvordan tremassen er behandlet og produsert, og hva som skjer når du kaster bleiene. Bomull i slike produkter skal være dyrket uten plantevernmidler. Svanen stiller også krav om en viss andel fornybar plastråvare.

Når du ser Svanemerket på ei pakke bleier eller våtservietter, vet du at de er laget på den mest miljøtilpassete måten som finnes: Fra skog – via stump – til søppeldynge.

Tekstiler

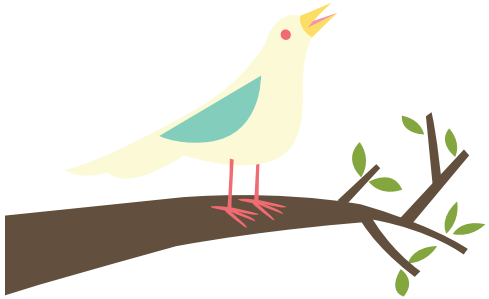
- Klær
- Sengetøy
- Håndklær

Klær og tekstiler er en viktig forbruksvare for både voksne og barn. Vi kjøper mye klær til barna våre – de vokser jo så fort. Den globale tekstilindustrien er en utfordring. Bomull, som nesten halvparten av alle klær er laget av, dyrkes som regel på en måte som belaster miljøet svært mye. Bomullen sprøytes mange ganger med veldig giftige kjemikalier, og bomullsplantene trenger mye vann. Cirka 10 000 liter går med til å lage en eneste kilo bomull. Arbeiderne som videreforedler bomullen jobber under forhold vi vanskelig kan forestille oss.

Tekstiler fra trefiber har ofte et mye bedre miljøregnskap enn bomull: Bambus, viskose og rayon er eksempler på det. Ull har også mange egenskaper som gjør det godt egnet til barneklær.

Det finnes dessverre ikke så mange svanemerkede barneklær på det norske markedet. Mens vi jobber med å forbedre det, har vi noen råd til deg når du skal velge klær og tekstiler til barnet ditt:

«Spør etter svanemerkede tekstiler»

- Velg svanemerkede håndklær og sengetøy. De er produsert med minst mulig miljøbelastning.
- Små barn rekker ikke slite ut klærne sine. La barna arve klær, og bytt barneklær med andre. Gjenbruk er miljøvennlig!
- Vask klærne før bruk slik at du reduserer mengden av eventuelle helseskadelige stoffer som måtte være igjen i stoffet.
- Unngå å kjøpe klær med plasttrykk – som mange barn gjerne sutter på. Myke plasttrykk kan inneholde *ftalater* som er hormonforstyrrende.
- Noen klær er satt inn med lukt- og bakteriehemmende midler. Slike midler er skadelige og kan føre til at bakterier blir resistente mot antibiotika, så ikke kjøp slike klær.

GRØNNE PRODUKTER FOR FRAMTIDA

RÅVARER

Alle ting kommer fra et sted

PRODUKSJON

Alt som lages påvirker miljøet

BRUK

Alt du kan spare miljøet for

AVFALL

Alt kan bli til nye råvarer

SVANEMERKET

Alt for miljøet

Svanemerket vurderer alle relevante miljøproblemer i hele produktets livssyklus. Helt fra råvarene blir tatt ut av naturen, via videreforedling og produksjon, til bruksfasen der du og jeg er i kontakt med produktet, og helt til vi til slutt kaster eller leverer produktet til gjenvinning.

Leker

I en perfekt verden hadde leker *bare* vært gøy og utviklende. Dessverre kan de også inneholde problematiske stoffer. Hvert år blir tusenvis av leker trukket tilbake fra markedet fordi de ikke er trygge for barna. Innhold av miljøgifter eller kvelningsfare på grunn av løse deler er ofte blant årsakene.

Svanemerket krever god kvalitet. Vi stiller strenge krav til hvilke fargepigmenter og luktstoffer produsentene kan bruke, og stoffer som er giftig for barnet og naturen er forbudt. Vi stiller også krav til etiske forhold på fabrikkene, og vi sørger for kontrollbesøk – selv i fjerne himmelstrøk.

Ved å spørre etter svanemerkede leker i butikken, kan du bidra til et større utvalg.

- Kjøp leker av god kvalitet som varer lenge. Det er mer miljøvennlig enn bruk og kast.
- Batterier merket med Svanen inneholder ikke farlige tungmetaller og varer lenger.
- Bruk oppladbare batterier i leker som bruker mye strøm. De kan lades opp inntil 1000 ganger – det sparer både lommeboka og miljøet.
- Du finner flere gode råd på Erdetfarlig.no.

Å ha barn i huset

Barn er utforskere. Det er så mye de skal lære og prøve. Og smake på. Barn stikker alt mulig i munnen, og det er lurt å rydde unna spisse ting eller kraftige vaskemidler barnet ikke bør få i seg. Men husk at barnet ditt sikkert smaker på mange andre ting, også. Lekene sine. Gulvet. Sofaputene. Fjernkontrollen.

Selv tar du kanskje på deg hansker når du skal vaske gulvet, mens barnet ditt krabber ganske ubeskyttet rundt på det og putter fingrene i munnen etterpå. Barnet lever i en kjemisk hverdag, akkurat som du og jeg. Vi blir svært sjelden akutt syke av det, men det er bra å redusere eksponeringen for potensielt skadelige stoffer overalt der vi kan. Svanemerket gjør jobben for deg. Vi utelukker skadelige stoffer. Vi er strengere enn myndighetene, og tar hele tiden føre-var-hensyn. Så når du velger svanemerket vaskemiddel, sofa, maling, leke eller hudkrem, trenger du ikke bekymre deg for hva det inneholder.

«Vi er strengere enn myndighetene, og tar hele tiden føre-var-hensyn»

Er det farlig?

Det finnes svært mange kjemikalier på markedet, og stadig kommer det nye til. Noen av stoffene er farlige for helse og miljø. Miljøvernmyndighetene jobber hele tiden med å få oversikten over alle stoffene. Det er et møysommelig og tidkrevende arbeid, og derfor finnes det til enhver tid produkter på markedet som kan inneholde farlige stoffer.

Miljødirektoratet har laget en nettside, Erdetfarlig.no, der du kan lese om hvilke verstingstoffer du kan finne i vanlige forbrukerprodukter, hvorfor de er farlige og gode råd om hvordan du kan unngå dem – blant annet ved å velge Svanemerket.

Her kan du også få hjelp til å sortere produktene riktig når de har blitt til avfall. Slik bidrar du nemlig til å få de farlige stoffene ut av sirkulasjon så de ikke havner i miljøet – og i kroppen i neste omgang.

Du har krav på å få opplysninger om innholdet av helse- og miljøfarlige stoffer i et produkt fra forhandleren, importøren eller produsenten. På Erdetfarlig.no kan du lese mer om rettighetene dine.

Sjekk ut www.erdetfarlig.no

Spiller det noen rolle hva **jeg** gjør?

Du har nylig fått ansvar for et lite barn, og har en stor oppgave foran deg. Du skal ta valg som er til den lilles beste, både her og nå og i framtida. Og du skal ta mange valg. Om alt fra omsorg og oppdragelse til bleier, salver, kremer, såper, klær, leker og mye, mye mer. Du skal sørge for en god start. Det er nå du legger grunnlaget for både barnets og dine egne vaner i lang tid framover.

Hvert år fødes det 60 000 barn her i landet. Det betyr at det er mer enn 100 000 ferske foreldre som tenker på akkurat det samme som deg. Drøye 200 000 hvis vi tar med alle dem som har en ettåring på armen. 200 000 mennesker som hver eneste dag går rundt og gjør valg på vegne av dette lille barnet. Og hvis vi i tillegg tar med alle besteforeldrene… Det er klart det teller hva alle dere velger!

Ved å velge svanemerkede produkter sender dere et tydelig signal om at forbrukerne ønsker produkter som har dokumentert at de er bra både for helse og miljø. Samtidig gir du barnet ditt en hverdag med mindre skadelige stoffer.

Det er en god start.

Vi gjør det vanskelige enkelt

Svanemerket er det offisielle miljømerket i Norden. Jobben vår er å gjøre det lettere for forbrukerne å ta gode miljøvalg. Våre kjemikere, ingeniører og andre miljøeksperter stiller strenge og helhetlige krav til produkter som skal svanemerkes. Her er det ingen lettvintheter. Vi vurderer hele livssyklusen til produktet og vi ser på alle relevante problemer for helse og miljø underveis. Alt må dokumenteres, og vi dobbeltsjekker alt.

Det er ganske krevende, både for oss og for produsentene. Men vi gjør det for at du skal få bedre mulighet til å velge grønt.

Og for den verdenen barnet ditt skal bli voksen i.

Om Svanemerket

Vi vurderer alle relevante miljøproblemer i hele produktets livssyklus:
Råvare, produksjon, bruk og avfall.

Vi jobber for å bevare det biologiske mangfoldet, for bærekraftig ressursbruk, en hverdag uten miljøgifter og for fremtidens klima.

Svanemerket er det offisielle miljø-merket i Norden.

Det finnes over 5 000 svanemerkede produkter på det norske markedet. Du finner både svanemerkede bleier, kremer, møbler, hoteller, byggevarer, dagligvarebutikker, tv-er, datamaskiner, parkett, maling, vaskemidler, husholdnings-papir, kopipapir, lys og servietter.

Og mye, mye mer. Bare sjekk på
www.svanemerket.no/produkter

Om Miljødirektoratet

I 2013 ble Direktoratet for naturforvaltning og Klima- og forurensningsdirektoratet slått sammen til Miljødirektoratet. Vi er et direktorat under Miljøverndepartementet.

Arbeidet for å hindre forurensning av luft og vann, innsatsen for å hindre alvorlige klimaendringer og tiltak for å bevare naturens mangfold av planter, dyr og landskap - alt dette henger sammen. Og det handler om oss mennesker, fordi vi er helt avhengige av det jorda og velfungerende økosystemer gir oss av varer og tjenester som nettopp ren luft, rent vann, mat, medisiner og naturopplevelser. **Det handler om å ta vare på kloden for kommende generasjoner. Det er det vi jobber med i Miljødirektoratet.**

www.miljodirektoratet.no

Design: www.bigfish.no Trykk: IT Grafisk AS

facebook.com/svanemerket

@Svanemerket

Miljømerking
Henrik Ibsens gate 20
0255 OSLO
Telefon +47 24 14 46 22
www.svanemerket.no